

Hk6/12, näkökulmia siioninvirsien kokonaisuudistukseen

”Sinuhun turvaan Jumala”

Pyydettiin pohtimaan ensimmäistä uskonkappaletta Siionin virsissä – Jumalasta Luojana, Isänä, Kaikkivaltiaana. Pyynnön perusteella helppo tehtävä: eipä siitä liene paljoa sanottavaa.

Tarkempi tutustuminen kirjaan hankaloittaa pohdintaa. Löytyyhän täältä paljonkin puhetta ensimmäisen uskonkappaleen aihepiiristä, mutta ei näitä kappaleita kerta kaikkiaan voi repiä erilleen toisistaan edes saman virren sisällä. Juhani Elenius kirjoitti edellisessä lehdessä, että kolmannen uskonkappaleen Pyhä Henki on läsnä, vaikkei Häntä juuri virressä mainittaisikaan. Sama pätee tässäkin.

Tiivistetysti lähes kaikki on sanottu Paavon virressä: ”Sinuhun turvaan Jumala” (Sv 282). Vain ensimmäisessä säkeistössä rukous kohdistuu Kristukseen (Armollinen, nyt rukoilen, armahda Kristuksessa), muuten virsi kuljettaa ensimmäisen uskonkappaleen maisemissa synnyin hetkestä heikkoon vanhuuteen, vihollisen kiusauksista ja ahdistuksesta Jumalan mittamattomaan hyvyteen, suurista suruista riemuun ja kiitokseen pelastuksen lahjasta. Pääsisällöltään virsi on siis ensimmäisen uskonkappaleen selitys, ylistys, vuoropuhelu ja rukous.

Muutama havainto Siionin selailun tuloksena: ”Jumala” esiintyy 120 virressämme, ”Isä” 60:ssä, ”Luoja” 10:ssä, ”Kaikkivaltias” 2:ssa (ja lisäksi esim. Sv 172: ”Kaikkivoipa Kuninkaani, valtiaini, taivaat hallitset ja maan”).

”Herra” on yli 200:ssa ja ”Herra Jumala” lähes 100 virressä. Mutta mihin kappaleeseen sijoittaisit esim. Malmivaaran virren ”Oi, Herra jos mä matkamies maan” (Sv. 252) tai Jumalan tuntemista parhaiten kuvaavat kolme Siionin helmeä: ”Salattu Herra valtakunnassasi” (Sv:t 94, 101, 164).

Useampi virsi veisuuttaa meitä myös luomakunnan aihepiirissä: ”Ota, Herra ylhäisin, kiitos suusta ihmislasten Ylistäähän luontokin valtiasta valtiasten” (Sv194), ”Jumala maan ja taivaan loi” (Sv 202), ”Kun ihmiseksi synnyin luomaasi maailmaan” (Sv 228), ”Maat, metsät hiljennä” (Sv 239), tai vaikkapa hautajaisvirsi (Sv 217) ”Maailma vaivassa vaikeroi”, jonka 2. ja 3. säkeistö päättyy samaan kertaan: ”Hallelujaa, kiitos Luojan”.

Lisävihkon esipuheessa sanotaan: ”Mukaan kaivattiin erityisesti sellaisia virsiä, jotka liittyvät ensimmäisen uskonkappaleen aihepiiriin, kuten perheeseen, lähimmäisyyteen ja luontoon. Haluttiin ottaa esille myös yhteiskunnallinen murros, epävarmuus ja epäoikeudenmukaisuus sekä toisaalta myös kiitoksen aiheet”. Siionin virsien uusissa sanoituksissa onkin selkeästi näitä virsiä esim. jaksossa Sv:t 295-308.

Myös useissa virsissämme tulee esille luterilaisen vanhurskauttamiskäsityksen keskeisin teema: lain toinen käyttö, minkä ymmärrän myös kuuluvan tämän kappaleen piiriin. Paavon virressä elämä saarnaa lakiaan. Pyhissä kirjoituksissa Jumala saarnaa myös lakia. Mutta lain tie ei ole pelastuksen tie, sen noudattaminen ei säästä tuomiosta. Lain tehtävä on paljastaa meidät. Tästä hyvänä esimerkkinä vaikkapa Sv 64: ”On kylmä sydämemme ja suuri kovuutemme.

”Ken helytmään sen saisi nöyräksi taivuttaisi? ... Lyö Mooses vasaralla: se itkee iskun alla, vaan kuritus kun laantuu, se entiselleen taantuu.” tai edellinen 63: ”Tällainen on nyt tilani. Lienenkö sinun armosi tuhlanut tyhmyydessä” tai Sv 66. ”Syyllinen olen synteihin, näin rukoilen nyt kuitenkin: Jumala, sääli minua, ja pahat työni unohda, ne heitä selkäs taakse. Ei rietas puhdas olla voi, ei kuuron korviin sävel soi, sokean näkö puuttuu, ja rampa tiehen juuttuu. Likainen, harmaa, tuhka on, ja oljenkorsi voimaton. Lieneekö syyllisellä oikeus ylvästellä?”

Tästä seuraa eräs Siionin virsille ja koko herännäisyyden luovuttamaton uskonymmärrys: tuomioon suostuminen (esim. Sv:t 28,107, 246, 266). Eräs havainto näissä säkeissä on, että Jumalaa rukoillaan usein turvallisesti Isänä.

Siionin virsien pelastustie tuomion alta on yksin Kristus: ”Lain olet puolestani täyttänyt ja velkakirjan rikki repinyt” (Sv 117) tai Isonkyrön herättäjäjuhlien tunnusvirren (169) sanoin: ”Silmäisi nähden, Jeesus, tein syntiä ja rikoin lain. Nyt tuomariini katson vain, silmiisi heliin, Jeesus. Silmiisi katson, Jeesus. Jos tuomionkin kuulisin, katsoisin hyljättynäkin silmiisi heliin, Jeesus.”

Tämän pohdiskelun loppulauseeksi sopii eilen illalla Sotkamon seuroissa veisattu: ”Siis ota hoitoos sieluni, oi Herra, Jumalani. Sä taivaallinen Isäni, mun kuule huutoani. Sä olet valjelukseni, mun turvani ja linnani, on sulla isän sydän.” (Sv 156).

Tuomo Ruuttunen